

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 12 kwietnia 2021 r.

BADK.DPK.133.61.2021

P10-23/21	Data wpływu petycji 22 lutego 2021 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 8 kwietnia 2021 r.

USTAWA O DOWODACH OSOBISTYCH

TEMAT

**WPROWADZENIE MOŻLIWOŚCI POSŁUGIWANIA SIĘ
PASZPORTEM ZAMIAST DOWODEM OSOBISTYM**

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, w celu wprowadzenia możliwości posługiwania się ważnym paszportem alternatywnie do posługiwania się dowodem osobistym.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Zdaniem wnoszącego petycję potrzebna jest zmiana art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych poprzez nadanie mu następującego brzmienia: „Pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej zamieszkujący na jej terytorium jest obowiązany posiadać dowód osobisty chyba że posiada ważny paszport.”.

Autor petycji zauważa, że w obecnym stanie prawnym funkcjonują dwa rodzaje dokumentów tożsamości. Są to dowód osobisty i paszport. Wnoszący petycję stwierdza, że posiadanie dowodu osobistego przez pełnoletnich obywateli jest obligatoryjne, zaś posługiwanie się paszportem fakultatywne. W praktyce jednak, zdecydowana część obywateli posiada ważny paszport. Stan faktyczny polegający na posiadaniu przez jedną osobę dwóch dokumentów pozwalających potwierdzić jej tożsamość powinien skutkować alternatywną możliwością posługiwania się oboma dokumentami.

Wnoszący petycję uważa, że tego rodzaju rozwiązanie zdecydowanie zmniejszy koszty oraz nakład pracy organów kompetentnych do wydania ww. dokumentów. Dodatkowym atutem postulowanej zmiany prawnej jest, zdaniem autora petycji, ograniczenie kontaktów międzyludzkich i wizyt w miejscach publicznych, zwłaszcza w okresie pandemii.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 6 sierpnia r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2020 r. poz. 332) w art. 5 stanowi, że prawo do posiadania dowodu osobistego przysługuje każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej. Każdy pełnoletni obywatel zamieszkujący w Polsce obowiązany jest posiadać dowód osobisty. Ustawa dodatkowo wprowadza penalizację zachowań naruszających jej postanowienia. Zgodnie z art. 79 pkt 1 każdy kto uchyla się od obowiązku posiadania lub wymiany dowodu osobistego podlega karze ograniczenia wolności albo karze grzywny.

Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 617) określa rodzaje dokumentów paszportowych, właściwość organów wydających dokumenty paszportowe, okoliczności uzasadniające odmowę wydania lub unieważnienie dokumentu paszportowego, zakres danych wpisywanych do dokumentu paszportowego, zakres danych zawartych w ewidencjach paszportowych oraz sposób prowadzenia tych ewidencji i zasady udostępniania danych w nich gromadzonych oraz organy właściwe w tych sprawach.

Zgodnie z brzmieniem art. 4 ustawy dokument paszportowy uprawnia do przekraczania granicy i pobytu za granicą oraz poświadcza obywatelstwo polskie, a także tożsamość osoby w nim wskazanej w zakresie danych, jakie ten dokument zawiera.

INFORMACJE DODATKOWE:

Podstawowe dane zawarte w urzędowym dokumencie stwierdzającym tożsamość osoby to: nazwisko i imiona osoby, data urodzenia, płeć, numer identyfikacyjny (np. PESEL). Może również zawierać: nazwisko rodowe, imiona rodziców, miejsce urodzenia, adres zameldowania, wzrost, kolor oczu i inne.

W Polsce podstawowymi dokumentami tożsamości są paszport i dowód osobisty dla obywateli polskich oraz karta pobytu i dokument pobytu dla cudzoziemców posiadających zezwolenie na dłuższy od turystycznego pobyt na terytorium RP.

Oprócz wymienionych dokumentów występują dokumenty o charakterze szczególnym. Są to książeczka żeglarska oraz książeczka wojskowa. Książeczka żeglarska jest podstawowym dokumentem marynarzy stwierdzającym tożsamość, dokumentującym przebieg pracy oraz umożliwiający przekraczanie granicy morskiej i pobyt we wszystkich portach świata. Z kolei książeczka wojskowa jest dokumentem identyfikacyjnym, którym żołnierz posługuje się w kontaktach urzędowych z właściwymi organami. W czasie służby pełni niejako rolę dowodu osobistego.

Penalność wykroczenia z art. 79 pkt 1 była przedmiotem rozważań doktryny. Zdaniem W. Maciejko (Komentarz do art. 79 ustawy o dowodach osobistych, LEX) „uchylanie się” powinno mieć walor zachowania zawinionego. W ocenie komentującego przepis nie uchyla się od obowiązku posiadania dowodu osobistego osoba, która nie dopełnia obowiązku posiadania takiego dokumentu wskutek niezłożenia wymaganego wniosku wraz z dokumentami z przyczyn od siebie niezależnych, niedających się przewidzieć lub im zapobiec.

Do takich usprawiedliwionych przyczyn nieposiadania dowodu osobistego, które wyłączają penalność powstrzymywania się od uruchomienia stosownego postępowania administracyjnego, należą w szczególności: siła wyższa (np. utrata łączności i komunikacji miejsca zamieszkania z siedzibą organu, choroba, niefortunny zbieg niepomyślności losu, takich jak śmierć osoby najbliższej, konieczność sprawowania stałej opieki nad inną osobą).

OPRACOWAŁ

Arkadiusz Waszkiewicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz